

LO CANYERET

col·legi de l'advocacia de lleida · núm. 106 · juny 2020

Exercici de l'advocacia
en temps de la COVID-19

IL·LUSTRE COL·LEGI DE
L'ADVOCACIA DE LLEIDA

Edita

Col·legi de l'Advocacia de Lleida

Pl. Sant Joan, 6-8, 1r – 25007 Lleida
Tel. 973 23 80 07 – Fax 973 23 03 76
canyeret_cr@advocatslleida.org
http://advocatslleida.org

Director

Josep Corbella Duch, advocat

Consell de Redacció

Josep Corbella i Duch, advocat
Meritxell Estiarte Garrofé, advocada
Josep Felip Fillat, advocat
Ramon Forteza Colomé, advocat
Marc García Ramón, advocat
Simeó Miquel Roé, advocat
Enric Rubio Gallart, advocat

Consell Editorial

Jordi Albareda Cañadell, degà
Maria Lucía Jiménez Márquez,
presidenta Audiència Provincial Lleida
Juan Fco. Boné Pina, fiscal en cap Lleida
Antoni Vaquer Aloy, catedràtic dret civil UdL
Ana Mª Romero Murillo, professora dret
del treball UdL

Col·laboradors

F. Xavier Alonso i Latorre, advocat
Magda Ballester, periodista
Ramon Clèries Mingot, advocat
Equip directiu del CEMICALL
Junta Advocacia Jove
Simeó Miquel Roé, advocat
Borja Solans i Casas, advocat
Pedro Tuset del Pino, magistrat
Mercè Vilagrasa i Boldú, advocada
Montse Amorós Julvez

Impressió | Departament de publicitat

Tel. 93 799 07 07
Edicions MIC www.revistesamida.cat

Dipòsit Legal: L-203-1998

LO CANYERET no es fa responsable de les opinions expressades pels col·laboradors en els escrits signats. Tots els drets reservats. Ni la totalitat ni part d'aquesta revista pot reproduir-se o transmetre's per cap procediment electrònic o mecànic, sense permís previ i per escrit del Col·legi de l'Advocacia de Lleida. L'autor o autors dels treballs presentats conservaran la propietat intel·lectual dels mateixos, cedint en exclusiva a la revista LO CANYERET el dret d'explotació de l'obra.

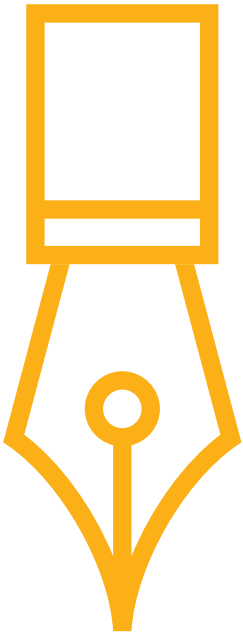

▲ Imatge de la portada:

Sala de treball d'un despatx d'advocats

Sumari

- Carta de la Junta de Govern..... 3
- Editorial 4
- La pandèmia de la COVID-19 (visió d'un advocat).
Borja Solans i Casas 5
- Nova legalitat vs nova normalitat dels ciutans i els seus drets a la llum de la Constitució, l'Estatut, la LEC, LGT i nova normativa. *Francesc Xavier Alonso i Latorre* 6
- No tenim prou llàgrimes per plorar el dol i la soledat. *Magda Ballester* 9
- Criterios jurisprudenciales en la cuantificación de la indemnización por daños morales derivados del despido. *Pedro Tuset del Pino* 10
- Vigència de la Llei Azcárate. Comentari de la Sentència del TS, de 4 de març de 2020. *Ramon Clèries Mingot* 13
- Resseguint els diaris oficials 15
- **Àrea de comunicació.** Efectes de la COVID – 19 sobre la comunicació col·legial 18
- **Centre de Mediació.** Mediacions telemàtiques 19
- **Advocacia Jove.** Acord de col·laboració Advocacia Jove de Lleida i Club de Golf Raïmat..... 20
- Cens col·legial 23
- El nostre col·legi en la història. Miquel Ferrer Garcés. *Simeó Miquel Roé* 24
- Català a la carta 25
- Racó de cuina. Carabassa amb llimona. *Mercè Vilagrasa Boldú* 27
- Humor Jurídic..... 28

Signo aquesta carta durant el segon confinament de la ciutat de Lleida i voltants amb motiu de la crisi de la COVID-19.

Vagi per davant el condol de la Junta de Govern per tots aquells que heu patit una pèrdua entre els vostres familiars i amics i de forma molt especial a aquelles persones col·legiades que, afortunadament han estat poques.

Es parla molt ben intencionadament sobre com serà la societat postcovid. L'única certesa, igualment benintencionada, és que la societat postcovid serà, almenys en part, allò que vulgui la societat de la COVID-19. Si traslладem aquesta afirmació a l'àmbit del nostre col·lectiu estic segur que parlem d'una societat més justa, més igualitària i harmònica amb el medi.

Professionalment, els efectes de la pandèmia resulten difícils de preveure en un marc general de gran crisi social i econòmica, a curt i mitjà termini. Malgrat tot, els indicadors són força negatius.

Crec que per part dels nostres governants, en l'àmbit de l'Administració de justícia, totes les mesures que s'hagin d'implantar han de recollir les següents aspiracions: una forta inversió econòmica, digitalització, millora en les estructures de governança amb participació efectiva de l'advocacia i altres professionals i increment del nombre de jutges i jutgesses.

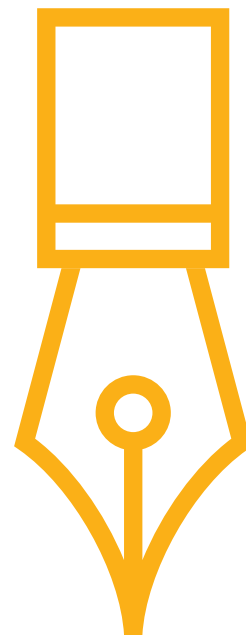
És irrenunciable que s'adoptin mesures reals per fer efectiva la missió de l'Administració de justícia: el servei públic, la construcció d'una societat més igualitària i la visió de la justícia com una eina més per a la recuperació i millora de l'economia d'una societat.

Els nostres clients i la ciutadania en general, espera de nosaltres que defensem els seus interessos i els ajudem a resoldre els seus conflictes. Avui, més que mai, cal que aguditzem una de les millors eines al seu servei, el pacte i les transaccions justes. I quan calgui, els hem de defensar fent ús de sistemes alternatius de resolució, l'arbitratge i la mediació, dels quals tant el nostre Tribunal Arbitral com el Centre de Mediació en són clars exponents i estan cridats a ser referents en el nostre entorn.

És clar que vivim moments difícils per tots. També per la gestió del nostre Col·legi. Vull aprofitar aquesta carta per agrair la grandíssima tasca dels companys i companyes de la Junta de Govern. Alhora, m'afegeixo a la seva veu per agrair immensament la tasca de les comissions col·legials que han permès seguir endavant amb la nostra activitat en aquests temps, als companys que fan possible que aquesta revista segueixi activa i amb un altíssim nivell de qualitat i els delegats als partits judicials. De forma especial, permeteu-nos un agraïment especial a tot el personal del Col·legi. La seva dedicació, compromís i generositat ha estat i segueix sent extraordinari i digne del major reconeixement de la Junta de Govern i de tot el col·lectiu.

Entre tots, disposem d'una de les eines més potents a les nostres mans, la voluntat decidida de servei i acompanyament a l'advocacia de la nostra demarcació.

Jordi Albareda Cañadell
Degà

Mentre ha estat vigent el confinament domiciliari dels ciutadans, imposat per la declaració de l'estat d'alarma, per a impedir contagis de la COVID-19 i evitar els devastadors efectes de la malaltia, que ha deixat imatges, mai pensades, de carrers i places en el desert més absolut, l'advocacia ha mantingut els despatxos i els telèfons oberts per tal d'assistir, aconsellar i ajudar a qui ho ha necessitat.

Durant aquest temps ens hem acostumat a mantenir reunions i fer negociacions mitjançant videoconferència; més que mai, les entitats Col·legials han posat al nostre abast activitats formatives amb les anomenades webinars, fins al punt que s'han incorporat al nostre llenguatge habitual.

I, al mateix temps, els diaris oficials han omplert infinitat de pàgines amb normes d'urgència, algunes de les quals han tingut una vigència efímera, però que, en qualsevol cas, han estat objecte d'estudi pels professionals.

L'aturada forçosa de les relacions socials, i de moltes activitats econòmiques, ha esdevingut un punt d'inflexió en el camí cap a la modernització de les estructures organitzatives de l'activitat professional, com també en l'organització i desenvolupament del procés judicial.

L'aixecament de l'estat d'alarma, i la represa de les activitats considerades "normals", ha de portar la instauració de formes i procediments lligats a les noves tecnologies, sense perjudici de la seguretat. La COVID-19, sense proposar-ho, ha obert la porta per a la definitiva instauració del procés electrònic, i ha donat ocasió a l'advocacia per a demostrar que té les capacitats suficients per a desenvolupar les seves funcions en aquesta nova realitat.

El Consell de Redacció

canyeret_cr@advocatslleida.org

La pandèmia de la COVID-19 (visió d'un advocat)

Borja Solans i Casas, Advocat

Retrocedim en el temps i tornem al 14 de març, una data important per a la història; es decreta l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la COVID-19.

Els carrers es buiden i el món s'atura però alguns professionals, continuen prestant serveis. Ens venen al cap ràpidament els herois d'aquesta pandèmia: els metges i els cossos de seguretat, però també trobem d'altres professionals que han passat aquests mesos treballant sense descans i a l'ombra: els advocats laboralistes.

Des de llavors, els telèfons no ens han parat de sonar per consultes que s'han fet de forma permanent, fetes des d'una situació d'angoixa, desesperació i preocupació, sol·licitant ajuda per a prendre decisions importants que requeririen en condicions normals i per part dels professionals un estudi, reflexió, interpretació i aprofundiment, que no ha estat possible per la immediatesa d'una normativa canviant, redactada i publicada en el BOE en termes no només confusos sinó contradictoris entre ells.

Hem de reconèixer que el nostre sector, no ha patit la crisi en el pitjor dels sentits com és en l'aturada econòmica però hem hagut de conviure amb altres dificultats. En el nostre despatx, no hem hagut de tancar ni hem pogut teletreballar. El volum de feina ha estat tal que ens hem vist obligats a seguir treballant presencialment. El departament fiscal ha teletreballat i ens ha permès redistribuir els llocs de treball per garantir les mesures de seguretat.

Hem de partir que s'ha publicat més d'un Real Decret o ordenament per dia; això volia dir que encara no havies pogut acabar de llegir i menys processar l'anterior RD i ja en tenies un de nou, que matisava, o millor dit, rectificava el del dia anterior. Portem ja tres mesos amb aquesta sensació d'incertesa i d'inseguretat jurídica que en molts casos es torna agònica i que ens impossibilitava assessorar correctament a les nostres empreses, treballadors i autònoms. Ens hem hagut d'acostumar a treballar sense tenir clar el significat de la norma i amb modificacions legislatives contínues.

Les empreses han patit i molt i els treballadors han estat sense cobrar els ERTOS i els que ho feien, amb infinitat d'errors i per contra el SEPE sense contestar. Aquests han estat els nostres ingredients durant tot aquest estat d'alarma.

El cert és que hem patit una pandèmia de la COVID-19 que s'ha portat per davant totes les certeses i seguretats que tenia aquesta societat del benestar i de les llibertats. Un virus que ens ha deixat un paisatge devastat, ha fet trontollar tot el nostre sistema econòmic, social i sanitari i empresarial, asfixiant a moltes empreses i una gran part del teixit industrial.

Un virus que ens ha portat un atur insuportable, i a realitzar centenars d'ERTOs i inclús algunes fallides, provocant un increment de les desigualtats socials, empobriment de la societat, desconfiança i famílies que no arriben a final de mes.

Hem pogut veure una gran preocupació sobretot de les petites i mitjanes empreses, com així mateix dels autònoms, que forçosament s'han vist obligats a aturar la seva activitat i a sol·licitar les ajudes i prestacions, simplement per sobreviure i per garantir la seva estabilitat econòmica i evitar la seva desaparició com empresa i també velar pels interessos dels treballadors.

Preocupació per part dels treballadors, que un dia per l'altre i de forma sobtada, es quedaven sense treball i sense sou (i a l'espera d'una prestació), al carrer i encara molts sense explicar-se el que realment ha passat.

Hem passat uns dies de gran incertesa, desbordament i estrès. I subratllo incertesa i estrès, perquè la regulació normativa no ha estat a l'altura, els professionals necessitem eines clares, concretes i precises per solucionar una crisi empresarial d'aquesta envergadura, i el que hem tingut és improvisació, modificació continua, i criteris i interpretacions contradictòries per part dels diferents organismes. A hores d'ara encara no sabem moltes de les conseqüències ni els compromisos per la utilització de les mesures implementades.

Ha estat de ben segur el repte professional més important que m'ha tocat conviure i des d'aquí agrair a tot l'equip de Gabinet Casas que realment ha estat a l'altura i fent l'impossible per a tramitar i ajudar a les empreses, autònoms i treballadors, ells també formen part d'aquest col·lectiu que s'ha de sentir orgullós.

NOVA LEGALITAT VS NOVA NORMALITAT¹

dels ciutadans i els seus drets a la llum de la
Constitució, l'Estatut, la LEC², LGT³ i nova normativa

Francesc Xavier Alonso i Latorre, Advocat

Tot just encetat l'estiu i en plena "ressaca pandèmica", ens plau avui donar un tomb de volta al «*principi de legalitat*» i, paradoxalment, la seva eventual col·lisió o conflicte amb el que entenem com a «*justícia*»: en el seu sentit **més ampli**, natural o teòric. Com acostuma a dir-se, anem a pams.

Per tal d'acotar el marc del discurs legal a quin ens remetrem a l'hora de posar fil a l'agulla pel que toca a la matèria que ens ocupa, significar que emprendre aquesta breu anàlisi des de l'**òptica que ens confereix** el Dret codificat: això és la *Llei d'Enjudiciament Civil*² quina conté un desplegament normatiu relatiu a l'empara i tutela processal dels drets de les persones –físiques i jurídiques– alhora que la *Llei 58/2003, de 17 de desembre, General Tributària*³ ho du a terme pel que toca a vetllar per una adequada praxi respecte al compliment de les obligacions tributàries dels contribuents.

Text, aquest darrer, quin regula les oportunes previsions respecte a l'adequat compliment de les obligacions tributàries; sota el paraigua del «principi de legalitat» com a garant al «dret a la justícia», sempre preservant els Drets fonamentals del subjecte tributari.

Ara bé, aquest escenari de crisi pandèmica planetària –*nova normalitat* (¿?), diuen–, sembla que hagi facultat al legis-

latiu, alhora, a inventar una *nova legalitat!!!*: vegi's, a tall, d'exemple el seguit de disposicions normatives, relatives a l'**àmbit fiscal** posats al cas, dictades des d'aquell pretèrit *12 de març de 2020*:

- i. RDL 7/2020, de 12 de març, per quin s'adopten mesures urgents per respondre l'impacte econòmic de la COVID-19.
- ii. RD 463/2020, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma per la gestió de la situació i crisi sanitària per la COVID-19.
- iii. RD 465/2020, de 17 de març, pel que es modifica el Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma.
- iv. RDL 8/2020, de 17 de març de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19.
- v. RDL 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'**àmbit social i econòmic**.

¹ "*Fiat acquitas et pereat mundus*", faci's l'equitat, fins al punt de fer trontollar/perir el món: ha faltat poc!, ras i curt. Philipp Melancthon, "*Locci communes*" (1521), màxima de l'Emperador Ferran I (fill de Joana la Boja i germà de Carles I). Si bé evolucionaria vers la locució llatina: "*fiat iustitia et ruat caelum*": faci's justícia si bé caigui el cel; tot preservant un sentit natural de la justícia. <https://bonfante.wordpress.com/2007/04/18/expresiones-y-aforismos-juridicos-latinos/>
<http://archivodeinalbis.blogspot.com/2018/04/fiat-justitia-et-pereat-mundus.html>. "Quidid latine dictum sit, altum videtur"; expressat en llatí resulta solemne. Antoni Peris 2001.

² *Llei d'Enjudiciament Civil 1/2000*, de 7 de gener de 2000, arts. 394 ss. i conc. BOE núm. 7: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-323>.

³ *Llei General Tributària, 58/2003* de 17 de desembre, http://noticias.juridicas.com/base_datos/Fiscal/158-2003.html

- vi. RDL 14/2020, de 14 d'abril, pel que s'amplien els terminis per determinades declaracions i autoliquidacions tributàries.

- vii. RDL 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents i complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació.

- viii. RDL 16/2020, de 28 d'abril, de mesures processals i administratives, en l'àmbit de l'Administració de justícia.

- ix. RD 537/2020, de 22 de maig, pel que es prorroga l'estat d'alarma declarat pel Reial Decret 463/2020.

- x. RDL 19/2020, de 26 de maig, pel que s'adopten mesures complementàries en matèria tributària (entre d'altres).

- xi. RDL 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19; Disp. Ad. 4a relativa a terminis de caducitat dels assentaments registrals suspesos en virtut del RDL 8/2020, 17 de març, de mesures urgents i extraordinàries impacte COVID-19.

- xii. DL 23/2020 de mesures urgents en matèria tributària, sobre pagaments de tributs que gestiona la Generalitat de Catalunya; prou significatius –els dos darrers– del canviant panorama normatiu al cas.

Aquest conjunt discontinu de normativa –promulgada, quasi, per generació espontània– ens deixa un panorama –caòtic en el terreny tributari si més no– quin, sense ànim de ser exhaustius, el podríem intentar concretar en:

- i. No aplicació en matèria fiscal –pel que ens ocupa– de la suspensió del RD 463/2020, sinó totes aquelles mesures especials aprovades via els diferents RDL al respecte.

- ii. Els terminis de declaració i autoliquidació estatals no estan suspesos tampoc, si bé cal tenir en compte que sí que s'han aprovat pròrrogues.

- iii. Tanmateix, no es computa el període comprès entre el 14 de març i el 30 de maig pel que respecta al termini màxim de durada dels procediments d'aplicació dels tributs.

- iv. Ara bé, sí que s'estenen fins al 30 de maig (1 de juny a efectes pràctics) els terminis de pagament de liquidacions i els terminis de tràmit dels procediments d'aplicació dels tributs.

- v. També s'amplia el termini per interposar recursos i reclamacions administratives fins al 30 de juny.

- vi. Respecte al termini màxim de duració dels procediments d'aplicació dels tributs: no computa el període entre el 14 de març i 30 de maig.

Tot l'anterior encabit –evidentment– dins el canviant panorama legislatiu actual i, tanmateix, a l'espera d'eventuals nous canvis de rumb al respecte, atemptant –considerem– no només contra la paciència de l'administrat –com a poc– sinó també i, en especial, evidenciant la inseguretat jurídica a quina mena al conjunt d'operadors jurídics –lletrats, en especial, per al cas que ens pertoca– des de l'òptica, posem per cas, del dret tributari.

Val a dir que la primera norma quina –al nostre ordenament jurídic– empara i reconeix dit *valor universal*, tot constituint

un propi «**recull sistemàtic de drets**» és –tanmateix– la mateixa *Constitució*⁴, quina –recollint les previsions de la pròpia *Declaració Universal dels Drets Humans*– al seu article 9.3 té a bé disposar que “la Constitució garanteix el *principi de legalitat*, la jerarquia normativa, la publicitat de les normes, la irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals, la **seguretat jurídica**, la responsabilitat i la interdicció de l’arbitrarietat dels poders públics”.

Exigència de seguretat jurídica en el sentit d’inexcusable rigor i coherència en l’aplicació i interpretació de les normes com a **principi del dret, fonamental a més, emparat per la pròpia Constitució (art. 9 CE); en el sentit de dotar al ciutadà d’eines per tal que les resolucions judicials siguin previsibles**.

“D’aquí –conclou– la **necessitat d’unificar doctrina** per tal de, tant els **operadors jurídics com professionals del Dret, sàpiguen a què atenir-se** per tal de **preservar els drets dels ciutadans** (i contribuents també; ras i curt) confiant els Tribunals plaguin **dictar Sentències previsibles, si més no, en arguments i decisió en ordre a una pretesa seguretat jurídica**”.

A tall de l’anterior, no ens quedaria sinó tenir ben presents algunes de les Sentències judicials que, al seu torn, recolzen

dit sentir proteccionista o tuitiu del ciutadà (subjecte passiu fiscal) quin creiem ha d’**ésser el tronc de tot sistema jurídic com menava tota la normativa europea** al cas. Especial esment per totes les resolucions judicials al respecte, p. ex., a algunes de les més properes; tal com la SAPBCN Sec. 14a 31/2008 de 17/01/08⁵), amb singular èmfasi pel que toca a la temàtica de «consumidors i usuaris»; quina deixem per altra ocasió o veus més acreditades al respecte.

Fonaments jurídics del dit vot, en concret, reiterem; quin refferma el sentir més tuitiu de l’Alt Tribunal al respecte. Així, per totes, la Sentència del Tribunal Suprem de 24 de febrer de 2017⁶; recollint el majoritari posicionament de les *instàncies judicials europees* sobre un «**estàndard de protecció en els drets dels ciutadans**» des de l’òptica del **consumidor i, alhora, del contribuent**, (resolucions judicials esmentades al paràgraf precedent, per totes); o bé també al vot particular de la STS Sala 1a de 4 de juliol de 2017⁷.

Amb la finalitat, tot l’anterior de, com a mínim, rumiar les opinions i reflexions que aquí s’han traslladat recollint –alhora i en especial– el posicionament de l’encertat –segons nostre criteri– i reiterat *vot particular (STS 04/07/17)*; alhora que, en especial, també els raonaments de la *Ilma. A.P. Lleida*. Tot salvant, alhora, posteriors aproximacions a les diferents temàtiques apuntades bé des d’altres vessants jurídiques bé, en especial, per veus de ben segur més acreditades.

4 Constitució, publicada al BOE 311, de 29 de desembre de 1978: amb vigència des de 29 de desembre de 1978 i revisió vigent des de 27 de setembre de 2011: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/constitucion.html.

5 SAPBCN Sec. 14a 31/2008 de 17/01/08: <https://laleydigital>: Audiencia Provincial de Barcelona, Sección 14a, Sentencia 31/2008 de 17 Ene. 2008, Rec. 502/2007.

6 STS 24/02/17: Tribunal Suprem, Sala 1a, Civil, Secc. Ple, Sent. 123/2017 24Feb. 2017, Rec. 740/2014.

7 STS 04/07/2017: Roj.: STS 2501/2017 – ECLI: ES:TS:2017:2501.

No tenim prou llàgrimes per plorar el dol i la soledat

Magda Ballester , Periodista

La pandèmia de la COVID-19 provoca morts i un immens dolor a les seves famílies, la majoria de les quals no han pogut acompanyar les víctimes en els últims instants de vida. Com moltes altres, la meva família també ha patit la pèrdua d'alguns dels seus membres.

En el nostre cas, ha estat el meu oncle Enric Sirvent Peguera, que va sobreviure a l'aturada cardiorespiratòria provocada per la violència policial de l'1-Oct. al col·legi electoral de la Mariola però se'n l'ha endut el coronavirus. L'Enric és -era- un oncle/germà, perquè tot just tenia un any més que jo i em vaig criar amb ell i amb el Jordi, el seu germà petit.

Per si aquesta pena no fos suficient, tres dies després i per altres causes ens ha deixat un altre oncle, l'Albert. Mentrestant, amics de l'ànima romanen entubats a l'UCI o treballen en centres hospitalaris amb bosses d'escombraries als peus

i bates i mascaretes improvisades. I adults i canalla vivim confinats.

Durant el confinament, no puc abraçar els meus néts Blau i Llibert. Viuen a sota de casa meva, a 10 maleïts esglaons. I només rebo imatges virtuals del meu fill de Barcelona i els tres néts que, pel que veig a les videoconferències, creixen com les carabasses. Amb tots ells, tinc un deute de petons i abraçades pell a pell.

Les autoritats sanitàries ens recorden que, si trenquem l'aïllament, serem responsables de l'extensió de la infecció i, per tant, de més pèrdues humanes. Ens volen fer sentir culpables de la seva improvisació i del seu desgovern. La història els ho retraurà?

No tenim prou llàgrimes per plorar el dol i la soledat.

Criterios jurisprudenciales en la cuantificación de la indemnización por daños morales derivados del despido

Pedro Tuset del Pino, Magistrado

En lo concerniente a la indemnización a reclamar en los procesos de tutela de los derechos fundamentales y libertades públicas, que incluye los derechos de libertad sindical, huelga y la prohibición de tratamiento discriminatorio y del acoso, contempla el art. 183 de la Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la jurisdicción social (LRJS), que:

“1. Cuando la sentencia declare la existencia de vulneración, el juez deberá pronunciarse sobre la cuantía de la indemnización que, en su caso, le corresponda a la parte demandante por haber sufrido discriminación u otra lesión de sus derechos fundamentales y libertades públicas, en función tanto del daño moral unido a la vulneración del derecho fundamental, como de los daños y perjuicios adicionales derivados.

2. El tribunal se pronunciará sobre la cuantía del daño, determinándolo prudencialmente cuando la prueba de su importe exacto resulte demasiado difícil o costosa, para resarcir suficientemente a la víctima y restablecer a ésta, en la medida de lo posible, en la integridad de su situación anterior a la lesión, así como para contribuir a la finalidad de prevenir el daño.

3. Esta indemnización será compatible, en su caso, con la que pudiera corresponder al trabajador por la modificación o extinción del contrato de trabajo o en otros supuestos establecidos en el Estatuto de los Trabajadores y demás normas laborales.

4. Cuando se haya ejercitado la acción de daños y perjuicios derivada de delito o falta en un procedimiento

penal no podrá reiterarse la petición indemnizatoria ante el orden jurisdiccional social, mientras no se desista del ejercicio de aquélla o quede sin resolverse por sobreseimiento o absolución en resolución penal firme, quedando mientras tanto interrumpido el plazo de prescripción de la acción en vía social.”

Pues bien, la indemnización del daño moral, como apunta la Sala de lo Social del Tribunal Supremo en Sentencia de 11 de junio de 2012 (recurso de casación para la unificación de doctrina nº 3336/2011), no atiende a la reintegración de un patrimonio, sino que va dirigida sobre todo a proporcionar, en la medida de lo humanamente posible, una satisfacción como compensación al sufrimiento que se ha causado. La misma sentencia hace referencia a la discrecionalidad que rige en la apreciación de la adecuada indemnización a causa de la inexistencia de parámetros que permitan objetivar en términos económicos el sufrimiento moral.

El Tribunal Supremo, en la sentencia citada, recuerda la doctrina constitucional en la materia, según la cual:

“La Constitución protege los derechos fundamentales... no en sentido teórico e ideal, sino como derechos reales y efectivos» (Sentencia del Tribunal Constitucional número 176/1988, de 4 de octubre, cimiento jurídico 4) y que «cuando menos en supuestos de una innegable entidad- «la declaración de nulidad de la conducta vulneradora, no puede considerarse suficiente para conseguir una reparación real y efectiva del derecho fundamental vulnerado, que queda por eso desprotegido» (STC 247/2006, de 24 de julio (FJ 8)).”

Indemnización cuya existencia e importe está sujeta a su prueba, pues como continúa afirmando el Tribunal Supremo en la sentencia de referencia:

“no puede obviarse que desde que la STS/1ª de 06/12/1912 dio carta de naturaleza al daño moral, el mismo siempre se ha situado en el exégesis de la amplia fórmula «reparar el daño causado» utilizada por el art. 1902 CC [bajo la idea de impacto o sufrimiento psíquico/espiritual que en el interesado puede producir la vulneración de ciertos derechos], y que como daño que es también tiene que ser objeto de prueba, el mismo que el daño material, sin que surja de manera automática”.

Para añadir que:

“La prueba de la violación del derecho no determina automáticamente la aplicación de la indemnización de daños y perjuicios, sino que es precisa la alegación de elementos objetivos, aunque sean mínimos, en los cuales se basa el cálculo, y que los mismos resulten acreditados (SSTS 22/07/96 --rco 3780/95--; 24/10/08 --rcud 2463/07--; 06/04/09 --rcud 191/08--; 24/06/09 --rcud 622/08--; y 09/03/10-- rcud 4285/08-).”

En palabras de la primera de las resoluciones citadas, lo establecido en los arts. 15 LOLS y 180.1 LPL (actual art. 183.1 LRJS):

“no significa, en absoluto, que basta con que quede acreditada la vulneración de la libertad sindical, para que el juzgador tenga que condenar automáticamente a la persona o entidad al pago de una indemnización. Estos preceptos no disponen exactamente esta indemnización automática, puesto que del que en ellos se llama resulta claro que para poder adoptarse el mencionado pronunciamiento condenatorio es totalmente obligado que, en primer lugar, el demandante alegue adecuadamente en su demanda las bases y elementos clave de la indemnización que reclama, que justifiquen suficientemente que la misma corresponde ser aplicada al supuesto concreto que se trate, y dando las pertinentes razones que avalen y apoyen esta decisión; y en segundo lugar que queden acreditados, cuando menos, indicios o puntos de apoyo suficientes en los cuales se pueda asentar una condena de tal clase”.

Una síntesis de la actual doctrina sobre la materia la encontramos en la STJ de Cataluña, Sala de lo Social, nº 7097/2016, de 29-11-2016 (rec. 4352/2016, Ponente Sr. Colino Rey), resaltando su FD tercero lo siguiente:

«La Sentencia del Tribunal Supremo de 2 de febrero de 2015, rcud n.º 279/2013, declara lo siguiente: Tiene que reconocerse que la doctrina de la Sala en orden a la cuestión de que tratamos -indemnización por vulneración de derechos fundamentales- no ha tenido la uniformidad que sería deseable, pasando de una inicial fase de concesión automática en la que se entendió procedente la condena al pago de la indemnización por los daños morales causados, sin necesidad de que se acredite un específico perjuicio, dado que éste se presume (así, SSTS 09/06/93 - recud 3856/93 -; y 08/05/95 - rco 1319/94 -, a una posterior exigencia de base y elementos claves de la indemnización reclamada que justifiquen suficientemente la misma y que extienda acreditados indicios o puntos de apoyo suficientes en los que se pueda asentar la condena (SSTS 22/7/96 - rco 7880/95 -; ... 11/06/12 - rcud 336/11 -; y 15/04/13 - rcud 114/12 - que es el citado por la parte recurrente). Y continúa: Pero en los últimos tiempos esta doctrina de la Sala también ha sido modificada, en primer lugar atendiendo al criterio aperturista que actualmente informa el resarcimiento del daño moral ... y por la consideración acerca de la inexistencia de parámetros que permitan con precisión traducir en términos económicos el sufrimiento en que tal daño moral esencialmente consiste ... lo que lleva, por una parte, a un mayor margen de discrecionalidad en la valoración ... y, por otra parte, diluye en cierta medida la relevancia para el cálculo del quantum indemnizatorio de la aplicación de parámetros objetivos, pues los sufrimientos, padecimientos o menoscabos experimentados no tiene directa o secuencialmente una traducción económica (SSTS/1ª 27/07/06 Ar. 6548;

y 28/02/08 – rec. 110/01 -, SSTS 21/09/09 - rcud 2738/08 -; y 11/06/12 - rcud 3361/11). Y sobre todo, en atención a la nueva regulación que se ha producido en la materia tras el art. 179.3 LRJS, precepto para el que la exigible identificación de circunstancias relevantes para la determinación de la indemnización solicitada tiene que excepcionarse ... en el de los daños morales unidos a la vulneración del derecho fundamental cuando resulto difícil su estimación detallada».

Consecuentemente, resulta preciso que quien demande invocando la vulneración de derechos fundamentales y libertades públicas, reclamando, a su vez, el importe de una indemnización por los daños y perjuicios materiales y morales infligidos, deba concretarlos, razonarlos y acreditarlos, pues como pone de relieve el FD Segundo, apartado 2, letra a) de la Sentencia núm. 768/2017 de la Sala Social del Tribunal Supremo, dictada en unificación de doctrina núm. 2497/2015, de fecha 5-10-2017 (ponente Sr. Antonio Vicente Sempere Navarro):

“La demanda ... deberá expresar con claridad los hechos constitutivos de la vulneración, el derecho o libertad infringidos y la cuantía de la indemnización pretendida, en su caso, con la adecuada especificación de los diversos daños y perjuicios, a los efectos de lo dispuesto en los artículos 182 y 183, y que, salvo en el caso de los daños morales unidos a la vulneración del derecho fundamental cuando resulte difícil su estimación detallada, deberá establecer las cir-

cunstancias relevantes para la determinación de la indemnización solicitada, incluyendo la gravedad, duración y consecuencias del daño, o las bases de cálculo de los perjuicios estimados para el trabajador (art. 179.3 LRJS), de donde es dable deducir que los daños morales resultan indisolublemente unidos a la vulneración del derecho fundamental y que tratándose de daños morales cuando resulte difícil su estimación detallada deberán flexibilizarse, en lo necesario, las exigencias normales para la determinación de la indemnización ...”.

En todo caso, se admite que el juzgador se oriente por las normas de la vigente Ley de Infracciones y Sanciones en el orden social, aprobada por el Real Decreto Legislativo 5/2000, de 4 de agosto, (criterio admitido por la jurisprudencia constitucional -STC 247/2006, de 24 de julio- y proclamado como mecanismo indemnizatorio idóneo por el Tribunal Supremo -SSTS de 15-2-2001, rco 670/2011, de 8-7-2014 - rco 282/2013-, citadas por la sentencia de 2-2-2015 y ratificada por la Sentencia de la Sala de lo Social, Sección 1ª del Tribunal Supremo, nº 43/2017, de 24 enero, recurso para la unificación de doctrina 1902/2015, y la 5-10-2017 –recud- 2497/2015), por lo que es posible que el juzgador modere el importe reclamado por el demandante adaptándolo al caso concreto, con la finalidad de observar la adecuada proporcionalidad de las causas invocadas (Sentencia nº 2708/2005, de 30 marzo. AS 2005\1335, del Tribunal Superior de Justicia de Cataluña. Sala de lo Social, Sección 1ª).

Vigència de la Llei Azcárate

Comentari de la STS de 4 de març de 2020

Ramon Clèries Mingot, Advocat

La sala primera del TS, reunida en ple, en la sentència 149/2020 de data 4 de març passat, ressuscita la llei sobre reprensió de la usura de 23 de juliol de 1908, coneguda també com a Llei Azcárate, i declara nul un crèdit mitjançant targetes “revolving”, perquè l’interès fixtat en el mateix és notablement superior al normal del diner, i manifestament desproporcionat amb les circumstàncies del cas.

L’esmentada Sentència, que recull el criteri d’una altra anterior del mateix Ple de la Sala Primera del TS, com és la 628/2015 de data 25 de novembre de 2015, essent Ponent d’ambdues l’Excm. Sr. Rafael Sarazá Jimena, ha fet córrer rius de tinta en la premsa i ha posat nerviosa a la Banca, per l’allau de demandes que a partir de les mateixes poden existir i, a la vegada ha estat molt criticada pels diferents operadors jurídics, advocats, jutges, magistrats... (inclòs algun exmagistrat de la mateixa Sala Primera del TS), per segons els mateixos, la seva falta de cohesió i errònia argumentació.

Quan el gener de 2001 va entrar en vigor la Llei 1/2000, o nova LEC com se la coneixia, que per als seus canvis substancials suposà tota una revolució del procediment ci-

vil -fins al punt que alguns advocats i procuradors es van jubilar prematurament- en la seva Disposició Derogatòria Única, relaciona la llarga llista de lleis que es derogaven, en l’apartat 2-4t després de manifestar-se a l’inici, i ho cito textualment “*Quedan también derogados los siguientes preceptos, leyes y disposición.*” deia que **es derogaven els articles 2,8,12 i 13 de la Llei de Reprensió de la Usura**, que algun tractadista va arribar a manifestar que l’esmentada Llei de Reprensió de la Usura o Llei Azcárate, com també se la coneix, quedava derogada completament, però no és així, sinó que la seva derogació va ser només parcial, ja que dels 16 articles que la conformen, amb la nova LEC se’n va derogar quatre, quedant-ne per tant en vigor els altres dotze. Examinant els articles derogats resulta que el 8è parla de la preceptiva condemna en costes quan la sentència declari nul un contracte de préstec; el 12è es refereix al fur competent i al tipus de procediment i posteriors recursos; i en el 13è es diu que l’exercici de l’acció de nul·litat no aturarà la tramitació de judici executiu, sinó després d’efectuat l’embargament de béns, però el que més em sorprèn, és la derogació de l’article 2n que, textualment, diu: “**Los Tribunales resolverán en cada caso, formando li-**

bremente su convicción en vista de las alegaciones de las partes” que al meu entendre és la consagració del principi civil de justícia “rogada” que es conté de forma més amplia, en l’actual article 216 de la vigent LEC.

La pregunta és evident: Calia la derogació total de l’esmentat article 2n de la Llei de Repressió de la Usura?

Encara que en l’actual article 216 de la vigent LEC, de forma més tècnica i àmplia, en lloc d’al·legacions de les parts es parla de “*pretensiones de las partes*” afegint-hi “*aportaciones de hechos*” y “*pruebas*” que evidentment s’ha de posar en relació amb l’article 218 que amb la rúbrica “*Exhaustividad y congruencia de las sentencias*”, en el segon paràgraf de l’apartat 1 es manifesta, que “*el Tribunal, sin apartarse de la causa de pedir acudiendo a fundamentos de hecho o de Derecho distintos de los que las partes hayan querido hacer valer, resolverá conforme a las normas aplicables al caso, aunque no hayan sido acertadamente citados o alegadas por los litigantes*”. Quina diferència hi ha entre aquestes àmplies facultats que té el sentenciador, i la que es denominava “*libre convicción*” que es deia en el derogat art. 2n de la Llei de Repressió de la Usura de 24 de juliol de 1908. Sóc conscient que el terme “*libre convicción*” es reserva més per als procediments penals que per als civils, però seguit de l’expressió “*en vista de las al·legacions de las parts*” entenc que tampoc calia la seva derogació total, ja que això dona peu a què algun expert en processal civil negui efectivitat a les Sentències citades per fonamentar-se en una norma de la Llei de 24 de juliol de 1908, que es troba derogada.

Deixarem per als mercantilistes les argumentacions que es contenen en les dues sentències analitzades -que segons la meua modesta opinió, m’agraden més les contingudes en la del 2015, que en la recent de març de 2020- sobre el que

es considera interès notablement superior al normal del diner i manifestament desproporcionat amb les circumstàncies del cas o en condicions tals que resulti aquell lleoní (com s’assenyala en l’art. 1 de la Llei de 24 de juliol de 1908) que, en contra de l’opinió generalitzada, no serveix com a referència l’anomenat “*interès legal del diner*,” sinó un d’interbancari que es fitxa al voltant del 20%, declarant-se la nul·litat del crèdit o préstec -que en virtut de l’altra normativa al·legada, com són les lleis que protegeixen als consumidors, considera la sentència que a ambdues figures mercantils els hi és aplicable la llei de repressió de la usura- entenent que en ser els interessos cobrats per les entitats creditícies, segons la primera Sentència, per part de “*Banco Sygma Hispania*”, del 24,60% i en la segona, per part de “*Wizing Bank, SA*,” del 26,82%, aquests 4,60 i 6,82 punts per sobre del 20% (que és l’interès que es considera com a normal del diner i no desproporcionat amb les circumstàncies del cas), són els arguments que s’utilitzen per declarar nuls els crèdits “*revolvings*” d’acord amb una llei que està a prop de complir els 112 anys- com és la Llei de Repressió de la Usura o Llei Azcárate, -per ser el diputat lleonès D. Gumersindo de Azcárate y Menéndez qui va presentar la proposició de llei el 15 de juliol de 1907 que després d’una laboriosa tramitació, -amb més de vuit dies de debat i amb una comissió presidida per D. José Canalejas, junt amb els diputats Mirallés, Bellver, Roselló (pels cognoms probablement dels països catalans) i el mateix Azcárate, va finalitzar amb la publicació el 24 de juliol de 1908 a la Gaceta de Madrid, signada pel Ministro de Gracia y Justicia D. Juan Armada Losada i sancionada pel Rei Alfonso XIII, com a “*Ley de 23 de julio de 1908, de repressión de la usura o de nulidad de los contratos de préstamos usurarios*”, que es pren com a base i fonament en les dues sentències per a declarar nuls els crèdits “*revolvings*” esmentats.

Resseguint els diaris oficials

març – juny 2020

- **Resolució SLT/704/2020, d'11 de març**, per la qual s'adopten mesures de distanciament social en relació amb els esdeveniments multitudinaris per a la prevenció i control de la infecció pel SARS-CoV-2 (Annex DOGC 11/03/20).
- **DL 4/2020, de 10 de març**, pel qual s'estableix un règim transitori per a la concessió d'indemnitzacions i ajuts a les dones víctimes de la violència masclista, que preveu el Decret 80/2015, de 26 de maig (DOGC 12/03/20).
- **Resolució SLT/719/2020, de 12 de març**, per la qual s'adopten mesures addicionals per a la prevenció i control de la infecció SARS-CoV-2 (Annex DOGC 12/03/20).
- **Llei 3/2020, d'11 de març**, de prevenció de les pèrdues i malbaratament alimentaris (DOGC 13/02/20).
- **DL 5/2020, de 12 de març**, de modificació de la Llei 29/2010, de 3 d'agost, de mitjans electrònics al sector públic de Catalunya (Annex A DOGC 13/02/20).
- **DL 6/2020, de 12 de març**, de mesures urgents en matèria assistencial, pressupostària, financera, fiscal i de contractació pública, per tal de pal·liar els efectes de la pandèmia generada pel coronavirus SARS-CoV-2 (Annex A DOGC 13/03/20).
- **Resolució SLT/720/2020, de 13 de març**, per la qual s'adopten noves mesures addicionals per a la prevenció i el control de la infecció SARS-CoV-2 (Annex A DOGC 13/03/20).
- **Resolució SLT/737/2020, de 13 de març**, per la qual s'adopten mesures complementàries per a la prevenció i el control de la infecció SARS-CoV-2 (Annex B DOGC 13/03/20).
- **RDL 7/2020, de 12 de març**, pel que s'adopten mesures urgents per a respondre a l'impacte econòmic de la COVID-19 (BOE 13/03/20).
- **RD 463/2020, de 14 de març**, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (BOE 14/03/20).
- **RD 465/2020, de 17 de març**, pel qual es modifica el RD 463/20, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (BOE 18/03/20).
- **RDL 8/2020, de 17 de març**, de mesures urgents extraordinàries per a fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19 (BOE 18/03/20).
- **DL 7/2020, de 17 de març**, de mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica (DOGC 19/03/20).
- **DL 8/2020, de 24 de març**, de modificació parcial del Decret llei 7/2020, de 17 de març, de mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica, i d'adopció d'altres mesures complementàries (DOGC 25/03/20).
- **DL 9/2020, de 24 de març**, pel qual es regula la participació institucional, el diàleg social permanent i la concertació social de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives a Catalunya (DOGC 26/03/20).
- **RDL 9/2020, de 27 de març**, pel qual s'adopten mesures complementàries, en l'àmbit laboral, per a pal·liar els efectes derivats de la COVID-19 (BOE 28/03/20).
- **Resolució de 25 de març de 2020**, del Congrés dels Diputats, per la qual s'ordena la publicació de l'Acord d'autorització de la pròrroga de l'estat d'alarma declarat pel RD 463/20, de 14 de març (BOE 28/03/20).
- **RD 476/2020, de 27 de març**, pel qual es prorroga l'estat d'alarma decretat pel RD 463/20 de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (BOE 28/03/20).
- **DL 10/2020, de 27 de març**, pel qual s'estableixen noves mesures extraordinàries per fer front a l'impacte sanitari, econòmic i social de la COVID-19 (DOGC 28/03/20).
- **RDL 10/2020, de 29 de març**, pel qual es regula un permís retribuït recuperable per a les persones treballadores per compte aliè que no facin serveis essencials, amb la finalitat de reduir la mobilitat de la població en el context de lluita contra la COVID-19 (BOE 29/03/20).

- **RDL 11/2020, de 31 de març**, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries, en l'àmbit social i econòmic, per a fer front a la COVID-19 (BOE 01/04/20).
- **RDL 12/2020, de 31 de març**, de mesures urgents en matèria de protecció i assistència a les víctimes de violència de gènere (BOE 01/04/20).
- **RDL 13/2020, de 7 d'abril**, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en matèria d'ocupació agrària (BOE 08/04/20).
- **DL 11/2020, de 7 d'abril**, pel qual s'adopten mesures econòmiques, socials i administratives per a pal·liar els efectes de la pandèmia de la COVID 19 i altres de complementàries (DOGC 09/04/20).
- **DL 12/2020, de 10 d'abril**, pel qual s'adopten mesures pressupostàries, en relació amb el Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya, en l'àmbit tributari i en l'estructura de l'Administració de la Generalitat, per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19 (DOGC 12/04/20).
- **RDL 14/2020, de 14 d'abril**, pel qual s'allarga el termini per a la presentació i ingrés de determinades declaracions i autoliquidacions tributàries (BOE 15/04/20).
- **RDL 15/2020, de 21 d'abril**, de mesures urgents complementàries per a recolzar l'economia i l'ocupació (BOE 22/04/20).
- **DL 13/2020, de 21 d'abril**, pel qual s'adopten mesures urgents de caràcter estructural i organitzatiu, així com mesures en l'àmbit de les entitats del sector públic de l'Administració de la Generalitat (DOGC 23/04/20).
- **RDL 16/2020, de 28 d'abril**, de mesures processals i organitzatives per a fer front a la COVID 19 en l'àmbit de l'Administració de justícia (BOE 29/04/20).
- **DL 14/2020, de 28 d'abril**, pel qual s'adopten mesures en relació amb el Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya, en l'àmbit tributari i social, per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19 i d'adopció d'altres mesures urgents amb el mateix objectiu (DGC 29/04/20).
- **Llei 4/2020, de 29 d'abril**, de pressupostos de la Generalitat per a 2020 (DOGC 30/04/20).
- **Llei 5/2020, de 29 d'abril**, de mesures fiscals, administratives i del sector públic, i de creació de l'impost sobre instal·lacions que incideixen en el medi ambient (DOGC 30/04/20).
- **RDL 17/2020, de 5 de maig**, pel qual s'aproven mesures de recolzament al sector cultural i de caràcter tributari per a fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19 (BOE 06/05/20).
- **RD Legislatiu 1/2020, de 5 de maig**, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Concursal (BOE 07/05/20).

- **DL 15/2020, de 5 de maig**, pel qual s'autoritza el Consell Català de l'Esport per prestar garantia durant l'exercici 2020, fins a una quantia màxima global de 8.000.000 d'euros, a favor de l'Institut Català de Finances, per a l'atorgament de préstecs per facilitar la liquiditat de les entitats esportives inscrites en el Registre d'Entitats Esportives, afectades per la situació derivada de la COVID-19 (DOGC 07/05/20).
  - **DL 16/2020, de 5 de maig**, de mesures urgents complementàries en matèria de transparència, ajuts de caràcter social, contractació i mobilitat per fer front a la COVID-19 (DOGC 07/05/20).
  - **RDL 18/2020, de 12 de maig**, de mesures socials en defensa de l'ocupació (BOE 13/05/20).
  - **DL 17/2020, de 12 de maig**, de mesures complementàries en relació amb el Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya per fer front a la COVID-19 (DOGC 14/05/20).
  - **DL 18/2020, de 12 de maig**, de mesures urgents en matèria d'urbanisme, finances i ambiental (DOG 14/05/20).
  - **DL 19/2020, de 20 de maig**, de mesures complementàries en matèria social i sanitària per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19 (DOGC 21/05/20).
  - **RD 537/2020, de 22 de maig**, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel RD 463/20, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID 19 (BOE 23/05/20).
- Aquesta norma disposa l'**aixecament de la suspensió dels terminis** processals, de prescripció i de caducitat amb efectes des del 4 de juny, així com l'aixecament de la suspensió dels terminis administratius, des de l'1 de juny.
- **RDL 19/2020, de 26 de maig**, pel qual s'adopten mesures complementàries en matèria agrària, científica, econòmica, d'ocupació i Seguretat Social i tributàries per a pal·liar els efectes de la COVID-19 (BOE 27/05/20).
  - **DL 20/2020, de 26 de maig**, pel qual s'adopten diverses mesures en matèria d'esports com a conseqüència de l'estat d'alarma decretat per raó de la COVID-19 (DOGC 28/05/20).
  - **RDL 20/2020, de 29 de maig**, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital (BOE 01/06/20).
  - **DL 21/2020, de 2 de juny**, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social (DOGC 04/06/20).
  - **DL 22/2020, de 2 de juny**, pel qual es determinen els òrgans competents per a tramitar les sancions per incompliments de la normativa reguladora de l'estat d'alarma denunciats pels diferents cossos policials (DOGC 04/06/20).
  - **RD 555/2020, de 5 de juny**, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel RD 463/20, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 -fins les zero hores del dia 21/06/20- (BOE 06/06/20).
  - **RDL 21/2020, de 9 de juny**, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per a fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (BOE 10/06/20).
  - **DL 23/2020, de 9 de juny**, de mesures urgents en matèria tributària (DOGC 11/06/20).
  - **RDL 22/2020, de 16 de juny**, pel qual es regula la creació del Fons COVID-19 i s'estableixen les regles relatives a la seva distribució i lliurament (BOE 17/06/20).
  - **DL 24/2020, de 16 de juny**, de mesures extraordinàries en matèria de personal (DOGC 18/06/20).
  - **DL 25/2020, de 16 de juny**, de mesures extraordinàries en matèria social i de caràcter fiscal i administratiu (DOGC 18/06/20).
  - **Decret 63/2020, de 18 de juny**, de nova governança de l'emergència sanitària provocada per la COVID-19 i de l'inici de l'etapa de la represa al territori de Catalunya (DOGC 19/06/20).
  - **Resolució SLT/1429/20, de 18 de juny**, per la qual s'adopten mesures bàsiques de protecció i organitzatives per a prevenir el risc de transmissió i afavorir la contenció del SARS-CoV-2 (DOGC 19/06/20).
  - **Llei 6/2020, de 18 de juny**, de protecció, conservació i posada en valor de les oliveres i els olivars monumentals (DOGC 23/06/20).
  - **DL 26/2020, de 23 de juny**, de mesures extraordinàries en matèria sanitària i administrativa (DOGC 24/06/20).
  - **RDL 23/2020, de 23 de juny**, pel qual s'aproven mesures en matèria d'energia i en altres àmbits per a la reactivació econòmica (BOE 24/06/20).
  - **RDL 24/2020, de 26 de juny**, de mesures socials de reactivació de l'ocupació i protecció del treball autònom i de competitivitat del sector industrial (BOE 27/06/20).

EFECTES DE LA COVID – 19 sobre la comunicació col·legial

La situació de pandèmia amb el confinament, i la suspensió de terminis administratius i judicials han provocat, a banda d'un col·lapse important dels tribunals, i la pràctica aturada dels nostres despatxos, una important allau de nova normativa reguladora. Alhora també ha comportat un increment exponencial de l'esforç formador dels nostre col·lectiu que ha intentat aprofitar la parada forçosa per tal de posar-nos al dia de les novetats que es produïen pràcticament a diari.

L'activitat informativa desenvolupada pel Col·legi ha estat sols conseqüència de la dinàmica en què encara estem instal·lats de novetats constants, en un entorn d'inseguretat i canvis constants. Tot plegat amb la pretensió de tenir-vos informats, hem multiplicat les notificacions enviades amb el resultat global que resumim en els següents números:

Hem tramés 130 COMUNICATS DEL COL·LEGI, gairebé un per dia, alguns dies més d'un, en els quals us hem informat de:

7 CÀPSULES FORMATIVES pròpies de l'ICALL

“RD-Llei 16/2020: mesures per fer front a la COVID-19 dins l'àmbit de l'Administració de Justícia i novetats en matèria mercantil”, a càrrec del Sr. Eduardo Enrech Larrea, magistrat del Jutjat Mercantil de Lleida.

Primera part. **Mesures en l'Administració de Justícia.**

Segona part. **Mesures en l'àmbit mercantil.**

“La clàusula rebus sic stantibus en els contractes d'arrendament”, a càrrec del Sr. Alejandro Fuentes-Lojo Rius, advocat.

“El procediment especial i sumari en matèria de família introduït pel RDL 16/2020, de 28 d'abril”, a càrrec del Sr. Santiago Gimeno Fernández, magistrat del Jutjat de Primera Instància núm. 7 de Lleida.

“Moratòries en matèria de Dret Hipotecari amb motiu de la COVID-19”, a càrrec del Sr. Albert Guilanyà Foix, magistrat i president de la Secció civil de l'Audiència Provincial de Lleida.

“Reactivació dels terminis processals i de l'activitat judicial”, a càrrec del Sr. Luis González Jiménez, secretari coordinador provincial de Lleida.

Primera part. **Explicació sobre els terminis processals previstos en el RDL 16/2020.**

Segona part. **Exposa com serà la represa de l'activitat judicial a partir de l'aixecament de la suspensió dels terminis processals.**

“Funció de l'advocacia en la resolució alternativa de conflictes i la situació judicial post COVID-19”, a càrrec de la companya Anna Llauredó Sabaté, diputada segona i responsable de l'àrea de mediació.

“Criteris de la Inspecció de Treball amb motiu dels ERTOS derivats de la COVID-19”, a càrrec de la Sra. Sonia Gómez Lite, cap de la Inspecció Provincial de Treball i Seguretat Social de Lleida.

33 ACORDS JUNTA JUTGES DE LLEIDA I ALTRES ACORDS JURISDICCIONALS

7 COMUNICATS DEL CICAC I 11 DEL CGAE NORMATIVA RELACIONADA AMB L'ESTAT D'ALARMA i amb la represa de l'activitat

- Normativa catalana 30
- Normativa estatal 37
- Código electrónico de normativa estatal y autonómica de la “Crisis Sanitaria COVID-19”

NORMATIVA SOBRE MESURES EN L'ÀMBIT LABORAL I TRIBUTARI COVID-19

- Normativa catalana 14
- Normativa estatal 22
- Dossier actualitzat COVID19 (Tirant lo Blanch) . . . 17
- Dossier especial sobre coronavirus (V-LEX) . . . 1

38 ACORDS D'ALTRES ÒRGANS I ENTITATS RELACIONATS AMB L'EXERCICI DE LA PROFESSIONI

21 ARTICLES DOCTRINALS D'INTERÈS

OFERTA FORMATIVA

- Més de 100 activitats formatives organitzades per diferents entitats

19 ALTRES DOCUMENTS D'INTERÈS

Mediacions Telemàtiques

Equip Directiu CEMICALL

Davant la difícil situació que ens toca viure, l'equip directiu del CEMICALL, aprofitem aquest espai per fer-vos arribar, en primer lloc, el condol a tots aquells companys, companyes i les seves famílies que a causa d'aquesta pandèmia han sofert pèrdues personals properes, i a la vegada, aquell escalf i força necessària per superar i gestionar aquesta crisi, que en tants àmbits ens està afectant.

El Centre de Mediació de Conflictes de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Lleida (CEMICALL), compromès i sensible a l'actual situació que estem patint arran de la pandèmia ha format als seus mediadors per tal de poder oferir a l'advocacia una eina per poder pactar i resoldre de manera positiva els conflictes que afecten als seus clients.

La situació que estem patint actualment per la pandèmia de la COVID-19, i el col·lapse judicial que ha provocat la mateixa, junt amb la imposició d'una sèrie de mesures sanitàries han impulsat la mediació com a eina de resolució de conflictes alternativa a la via judicial. La situació actual afavoreix la utilització de les mediacions telemàtiques possibilitant una via ràpida i efectiva per a la gestió dialogada dels conflictes que esdevinguin en els diferents àmbits.

A més a més de les bondats que ofereix la mediació en si mateixa com eina pacífica de resolució de conflictes, hem de tenir molt present altres avantatges que caracteritzen les mediacions telemàtiques:

- Eviten que les persones es desplacin fins a la sala de mediacions del CEMICALL estalviant-se així tota la problemàtica que es deriva de la imposició de les mesures sanitàries per fer front a possibles contagis.
- És una manera de gestionar el conflicte molt ràpid. El mediador en un termini molt breu, es posa en contacte amb les parts, i realitza les sessions de mediació, i si és el cas, i es poden materialitzar uns acords, aquests es traslladen via telemàtica a les parts perquè els hi donin el vistiplau amb l'assessorament dels seus respectius advocats.

- Les mediacions telemàtiques permeten al mediador professional contactar amb elles i fer les sessions informatives i de mediació via telefònica, o a través de plataformes que permeten fer videoconferències amb total garantia de confidencialitat, fet aquest que, i donades les actuals circumstàncies, ens permet agilitzar el procés, i donar una resolució al conflicte de forma satisfactòria per als clients.

Apostar per la mediació on-line, en aquests moments és apostar per una eina que s'adapta a les necessitats de les persones i dels conflictes actuals. Ara més que mai és important gestionar els conflictes de forma positiva que fomenti relacions sanes.

La situació i la crisi que ens toca viure, suposa una major càrrega emocional en els conflictes, la mediació on-line, pot ser un instrument per tal d'alliberar les emocions a les quals les parts es veuen condicionades a l'hora d'afrontar les negociacions o transaccions.

La mediació s'ha de configurar, no només com una alternativa a la via judicial, sinó a la vegada, com un complement, a la mà de l'advocacia, per facilitar la negociació i la via transaccional.

Acord de col·laboració Advocacia Jove de Lleida i Club de Golf Raïmat

El 22 de maig l'Advocacia Jove de Lleida va signar amb el club de Golf Raïmat, un important acord de col·laboració on s'ofereixen per a tots els associats importants avantatges especials per a la iniciació i perfeccionament d'aquest esport.

Durant els mesos de juny i juliol ja s'ha celebrat el curs d'iniciació a aquest esport, que va tenir més de 70 integrants i que va culminar amb un torneig de tots els assistents així com un sopar de cloenda.

Actualment s'està desenvolupant el curs d'obtenció de hàndicap.

El torneig d'iniciació es va disputar el passat 3 de juliol. Després els participants van quedar-se al sopar cloenda i després d'una pluja de focs artificials, es va realitzar l'entrega de trofeus i un important sorteig, gentilesa dels patrocinadors.

Felicitar als guanyadors que van ser Borja Solans Casas per la categoria masculina i Meritzell Ribes per la femenina.

Des de l'Advocacia jove de Lleida, volem agrair a tots els participants i animar a la resta per a les noves edicions.

http://www.advocatslleida.org/documents/AdvocaciaJove_CursIniciacio.pdf

CENS COL·LEGIAL

ALTES I BAIXES DEL 31 DE MARÇ AL 30 DE JUNY DE 2020

PASSEN A NO EXERCENT

2098 Olga Raluy Esteve

2289 Tamara Alarcón Fernández

130 Josefa Soler Pierola

BAIXES

2192 Eva Alòs Ripoll (a 25/02/20)

802 Francisco Javier Gual Armengol (†)

1957 Maria Teresa Hidalgo Llados

764 Mireia Cervera Garcia

EN RECORD DEL COMPANYY QUE ENS HA DEIXAT

El nostre afectuós record pel company que ens ha deixat i la seva família:
Francisco Javier Gual Armengol, col·legiat no exercent (27 de març de 2020)

«El nostre col·legi en la història»

Simeó Miquel Roé, Advocat

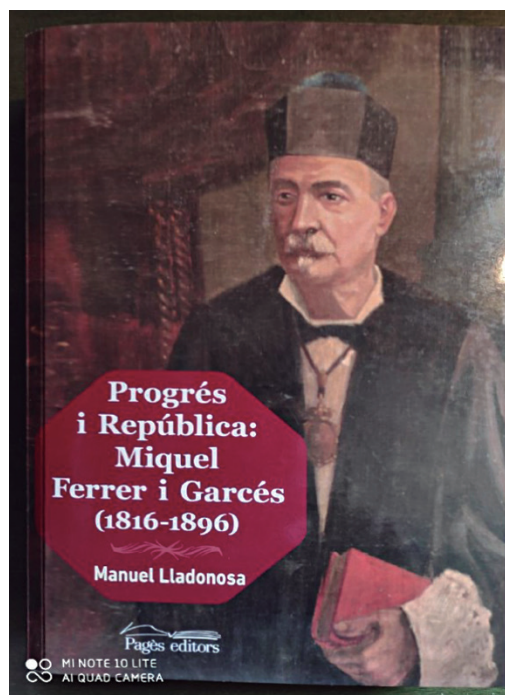
Miquel Ferrer Garcés, degà del Col·legi entre 1874 i 1877, en un segon mandat, entre 1882 i 1885 i en el seu tercer i darrer mandat, entre 1891 i 1896.

L'any 1874, en acabar el primer mandat d'en Joan Mestre Tudela, va ser escollit degà del nostre col·legi, per primer cop, Miquel Ferrer Garcés. Va ocupar el càrrec fins a l'any 1877 en què el va succeir Ramon Soldevila Claver. Dos mandats més tard, l'any 1882, Miquel Ferrer va tornar a ser elegit degà i ho va ser fins a l'any 1885 en què, curiosament, va ser rellevat per Joan Mestre Tudela.

De la vida i de l'activitat pública d'en Miquel Ferrer Garcés en tenim un coneixement acurat, gràcies al magnífic treball de Manuel Lladonosa Vall-Llebrera, "Progrés i República: Miquel Ferrer i Garcés (1816-1896)", editat per Pagès Editors SL l'any 2018. Es tracta d'un degà que respon a un tarannà clarament progressista i descaradament republicà, que contrasta radicalment amb el seu antecessor en el primer mandat, que va acabar succeint-lo en el segon.

En Miquel Ferrer va tenir una vida ciutadana molt activa, sempre lligada al progressisme i al republicanisme. Va ser parlamentari a les corts del bienni progressista (1854-1856) i també a les de 1869, en què va intervenir activament en el debat constitucional, defensant la república federal. Potser val la pena recuperar, en honor seu i en el del republicanisme lleidatà, unes paraules que va pronunciar en aquelles corts:

«El partido republicano existe en la provincia de Lérida, por lo menos, desde que tengo uso de razón; el partido republicano en la provincia de Lérida no ha nacido ayer, no es del día siguiente ni de la víspera, es muy antiguo; el partido republicano de la provincia de Lérida fue el que me hizo la honra de enviarme a mí con el título de republicano a las Cortes Constituyentes de 1854, como también el que envió con igual título de republicano a las mismas Cortes a mi estimado amigo y compañero el señor Llorens. Y no nos envió aquí por una minoría exigua, sino por casi la unanimidad de los electores que tomaron parte, que fueron miles de electores y con sufragio restringido. Yo soy republicano de toda mi vida; era bien conocido como tal republicano en la provincia; nadie podía equivocarse conmigo: la república, lo he dicho, ha sido en mí una ilusión de niño, ha sido mi pasión de joven, y hoy es mi convencimiento de hombre ya experimentado.»

Miquel Ferrer, entre moltes altres activitats socials, va ser advocat consultor de la Paeria, va participar en el Congrés Jurídic de Barcelona de l'any 1881 i va formar part de la seva comissió organitzadora. Aquest congrés, entre molts d'altres temes, consagrà l'oposició del món jurídic català a la unificació que alguns sectors pretenien dels drets nacionals en un únic codi civil espanyol.

Per la festa major de 1897 la Paeria va celebrar un acte d'homenatge a en Miquel Ferrer, mort l'any anterior. L'any 1906, en el desè aniversari de la seva mort, el ple de l'ajuntament va decidir modificar el nom del carrer Alcalde Costa i substituir-lo pel de Miquel Ferrer i Garcés. Però aquest acord va ser recorregut i els tribunals van restituir l'anterior denominació, que encara porta avui en dia. L'any 1910 la Paeria va acordar donar el seu nom al camí de l'escorxador o de la Mariola, nom que va ostentar fins que el franquisme el va substituir pel de Víctor Pradera, un polític carlí absolutament oposat a allò que representava Miquel Ferrer. Amb la restauració de la democràcia aquell carrer ha passat a denominar-se Lluís Companys i s'ha deixat injustament relegada la memòria d'un personatge insigne i un representant de la Lleida republicana i progressista.

Els càrrecs ja no s'ostenten

L'ús del verb *ostentar* per designar l'acció d'exercir un càrrec és considerat un ús pompós del llenguatge i, fins i tot, jerarquitzant. Aquests usos estan condemnats pels criteris actuals de modernització del llenguatge jurídic, els quals aposten per termes

més clars i que transmetin els valors de respecte i igualtat propis d'una democràcia. Així doncs, actualment els càrrecs ja no s'ostenten, sinó que s'exerceixen o s'ocupen. Vegeu els exemples següents, que us ajudaran a trobar alternatives a l'ús d'ostentar.

EXEMPLES:

- Va ostentar el càrrec de vicepresidenta.
- La denominació honorífica de degà s'ostenta amb caràcter vitalici.
- Les delegacions ostentaran la representació col·legial.
- Un dels membres del Plenari ha d'ostentar el càrrec de secretari o secretària.
- Ostentar la defensa de la professió davant l'Administració.

- Va exercir el càrrec de vicepresidenta.
- La denominació honorífica de degà es posseeix amb caràcter vitalici.
- Les delegacions tenen la representació col·legial.
- Un dels membres del Plenari ha d'ocupar el càrrec de secretari o secretària.
- Practicar la defensa de la professió davant l'Administració.

Al costat d'*ostentar*, hi ha altres termes que també transmeten pompositat i jerarquia, com ara *suplicar*, *pregar* i *és de justícia que demano...*, els quals també cal evitar en la redacció jurídica actual.

ERTOs i no ERTEs

La sigla ERTO, en català, acaba en -o perquè l'última lletra fa referència a **ocupació**. Els **ERTOs** o **expedients de regulació temporal d'ocupació** són un procediment administratiu mitjançant el qual una organització —per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció— pot procedir a la suspensió temporal del contracte de treball o a la reducció de la jornada laboral d'una part significativa de la plantilla. En castellà, són els *expedientes de regulación temporal de empleo*. Semblantment, hem d'anomenar EROs i no EREs els expedients de regulació d'ocupació.

Recordeu que, amb la nova normativa, hi ha dues maneres de formar el plural de les sigles: una mitjançant l'article definit (els ERTO) i l'altra afegint una essa minúscula al final de la sigla (els ERTOs).

Venim dient que és incorrecte!

En la redacció jurídica és molt abundant l'ús de la perífrasi *venir + gerundi* en què el verb *venir* no té el matis de moviment. Aquest ús, però, no és adequat i cal recórrer a altres construccions com el present d'indicatiu o el pretèrit perfet.

Incorrecte:

✘ **Venim observant** aquestes irregularitats des de fa unes quantes setmanes.

Correcte:

✔ **Observem/Hem observat** aquestes irregularitats des de fa unes quantes setmanes.

La perífrasi acabada de descriure no s'ha de confondre amb construccions en què el verb *venir* sí que expressa moviment i significa 'desplaçar-se cap al lloc on és la persona que parla' i en què el gerundi expressa la manera com es duu a terme l'acció verbal:

✔ **Els jutges venen corrent** pel passadís.

D'altra banda, el verb *venir* també pot anar seguit d'un participi. En aquests casos, sol expressar la mateixa idea que el verb *ser* o *estar* i el seu ús és totalment adequat als registres formals.

✔ **El procés d'obertura de les pliques és el que ve determinat** en el plec de clàusules administratives particulars aprovat.

✔ **El desplegament reglamentari d'aquesta Llei ve donat** pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre.

CARABASSA AMB LLIMONA

Mercè Vilagrasa i Boldú, Advocada

INGREDIENTS:

Carabassa, llimona, sal, pebre i oli

ELABORACIÓ:

1. Es pela la carabassa i es talla a rodanxes (1 cm); es talla la llimona, a rodanxes també, ben fineta.
2. En una safata de forn s'hi posa la carabassa i al damunt la llimona, s'hi posa sal, pebre negre, oli i herbes aromàtiques i es posa al forn a 180°. Amb 15/20 minuts pot estar cuit.
3. En una paella hi sofregim gingebre o fonoll i ho deixarem que es faci tot "pansidet". Hi posarem un brou contundent de carn i tot junt es deixa que es faci un tot homogeni. Posar-hi també un rajoli de vi ranci. Ho guardem.
4. Traurem la carabassa del forn i al damunt hi posarem el sofregit que hem guardat. Ho tornem a posar al forn 4 minuts. Ho traiem del forn, hi posarem uns talls de mozzarella i al damunt una picada que hem preparat (d'ametlla, pistatxo o avellanes... amb una mica de pa ratllat). Un altre cop al forn durant 10 minuts i ja està.

ESTATUTO DE LA VICTIMA

